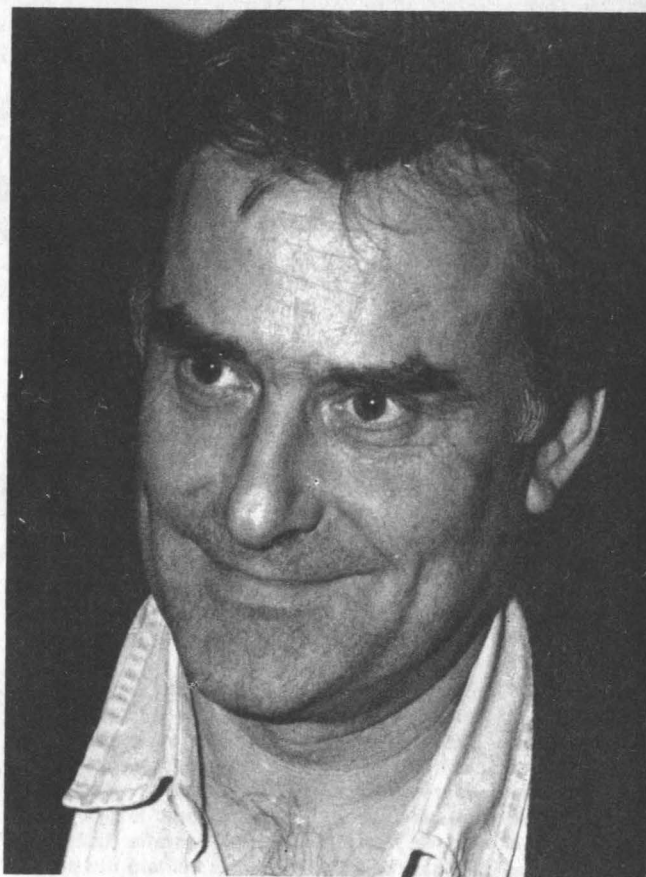

richard eyre, după spectacol

Unul dintre cei mai importanți regizori britanici de azi, Richard Eyre, devine, în 1988, directorul lui Royal National Theatre din Londra. A cunoscut teatrul românesc pentru prima dată acum două decenii când, aflat la Festivalul de la Edinburgh, a fost fermecat de cele două spectacole ale Teatrului "Bulandra" realizate de Liviu Ciulei și Lucian Pintilie. Avea, de atunci să se apropie de o artă teatrală pe care o consideră valoroasă nu numai în contextul Europei de Est din epocă. Vizitele sale la București au contribuit și ele la o percepție mai exactă a trăsăturilor definitorii ale scenei românești dezvoltate în condițiile uneia dintre cele mai brutale forme de opresiune ca regim de stat.

Director al uneia dintre cele mai mari "uzine" occidentale de produs teatru, care este Teatrul Național, Richard Eyre dezvoltă o nouă orientare a instituției: preocupările sale pentru destinul spectacolului teatral țin cont de schimbările survenite în societatea europeană dar și în circuitul socio-politic al culturii contemporane. Venit la București, spre jumătatea lunii februarie, în turneu cu un colectiv actoricesc al Naționalului, Richard Eyre este impresionat de dramatismul și dinamica unor contexte românești de după decembrie '89. Crede că teatrul poate fi un mijloc excelent de catalizare a energiilor spirituale naționale. După el, un teatru național, cum este cel din Londra, de pildă, poate determina alte accepții ale termenului de "național" în cultura britanică. Este vorba de stimularea, prin spectacolele pe care le produce sau invită pe scena sa, a unei gândiri suplă, deloc rigide în privința raportului între "național" și o societate în mișcare.

Nu întâmplător, firește, politica de turnee a Naționalului britanic este unul dintre elementele definitorii ale acestui tip de gândire aplicată asupra contextului. Pentru Richard Eyre

experiența în această privință datează, poate, din vremea când lucra cu John McGrath, în 1970, la Edinburgh, la piesa *Random Happenings in the Hebrides*, moment în care McGrath lansă compania 7.84, "un mod nou al teatrului de tur-neu".

Pentru Richard Eyre, teatrul își păstrează în continuare șansele de a determina circulația valorilor unei culturi naționale. Important este acum, în nolle relații socio-politice apărute după decembrie '89, ca teatrul să deschidă tot mai mult posibilitatea de "dialog" cu publicul. Finanțarea este un aspect care, din punctul său de vedere, trebuie văzut nu atât dinspre partea banilor ca atare, cât, pentru început, dinspre partea modulului cum și cu cine se face teatru. Fără decizii ferme, dureroase pentru unii, nu e posibilă reorientarea activității teatrale.

Stînd de vorbă despre relația între teatru și cultură, după ultimul spectacol pe care Royal National Theatre l-a dat la București, Richard Eyre spune că este important, pentru un teatru cum e Naționalul, să joace autori englezi contemporani. Cu o seară înainte de a veni la București avusese premiera unei noi piese a lui Christopher Hampton. Era foarte plăcut surprins de reacția publicului român la Richard III, într-un fel era emoționat și de primirea făcută întregii trupe. Asta îl demonstrează cât de necesară este acum frecvența contactelor culturale între țările noastre, cât de serioasă este necesitatea, pentru artiștii de oriunde, de a se cunoaște, de a produce informație culturală în vederea schimburilor pe termen lung.

După spectacol, Richard Eyre este un om colocvial, surprinzător de lipsit de emfază. Rostește clar ideea, iar gesturile conțin ceea directete care nu te lasă să uiți că este regizor.

■ marian popescu